

4. Кисельов М.М. Біологічна етика в системі практичної філософії // Практична філософія. – 2001, №1.
5. Сухомлинський В.О. Народження громадянина // Вибрані твори: У 5-ти томах. – Т. 3. – С. 303.

ПРО ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ЕСТЕТИЧНОГО Й ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ

*Бернацька К.В., Бернацький Ю.Б.
Полтавський ДПУ імені В.Г. Короленка*

Дієвим засобом біоетичного виховання учнівської молоді є забезпечення тісного взаємозв'язку його з естетичним вихованням, цілеспрямованим формуванням естетичного сприйняття живої природи на основі розкриття естетики біологічних об'єктів, гармонії живої природи. Психолог С.Л. Рубінштейн писала, що досконалість явища втілена у його безпосередньому бутті. Ця досконалість і є прекрасним. Саме її необхідно допомогти побачити дітям. Найбільш красивою є вища форма організації матерії – органічне життя. Зовнішні вияви досконалості природи викликають у людини почуття прекрасного.

На першому етапі формування естетичного сприйняття природи відбувається завдяки таким органам чуття як зір, слух, нюх, без усвідомлення причинно-наслідкової обумовленості якостей об'єкту, що спостерігається. Для розвитку чуттєво-наочного сприйняття прекрасного школярам необхідне організоване спостереження під час екскурсії в природу. Бесіду доцільно організувати за наступною схемою:

1. подивіться як красиво;
2. що в найбільшій мірі подобається Вам у навколишньому середовищі. Покажіть найкрасивіший об'єкт;
3. чим він красивий?
4. давайте розглянемо його форму, колір, запам'ятаємо його запах (звуки);
5. чи є подібні вияви прекрасного в інших об'єктах, які Ви спостерігаєте?

Перш за все, слід звертати увагу на елементи красивого у зовнішньому вигляді тварин, які викликають неприязнь. Так, при демонстрації жаби можна звернути увагу на красу очей цієї тварини, які мають золотаву райдужну оболонку і великі чорні зіниці.

Велике значення у формуванні естетичного сприйняття природи мають фенологічні спостереження. Учні повинні усвідомити, що кожна пора року й кожен день мають свої неповторні особливості. Перший сніг. Жодна сніжинка не має повтору. Яка пухнаста, біло-срібляста ковдра вкриває землю, захищаючи посіви від вимерзання! Це і є неповторний витвір природи. Як мороз розмалював вікно! А ліс – він іскриться, переливається. Віти покриті алмазним пилом, пронизаним промінням сонця.

Необхідно допомогти учням побачити прислухавшись, почути при-

дивившись. У сприйманні треба задіяти всі органи чуттів.

Цікавою щодо естетичного виховання тема екскурсії „Хто вмie краще бачити і чути?” Під час екскурсії пропонується учням спостерігати зміни кольорів листків і форми квіток, прочитати сліди птахів і звірів на снігу, на мокрому піску, визначати види рослин, породи дерев, кущів, що зустрілися під час екскурсії. За матеріалами спостережень доцільно оформляти календарі природи. Це відкриває значні можливості для виховання естетичних смаків учнів, особливо тоді, коли ці календарі вивішують у школі для загального огляду. Бажано, щоб усе почуте, побачене в природі учні втілювали у малюнках, фотографіях, у зйомках на кіноплівку, записах на магнітофон, поезіях, казках та ін.

Поєднання безпосередніх спостережень у природі з екскурсіями на виставки, до картинних галерей, читання художньої літератури та ін. сприяють естетичному розвитку учнів й формуванню естетичного відношення дитини до дійсності; усвідомленню того, що природу слід не тільки споглядати, й милуватися нею, але й охороняти, брати діяльну участь у збереженні й відтворенні її компонентів.

ЕКОЕТИКА ТА ШКІЛЬНЕ ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ

Боловацька Ю.І., Гуріненко Н.О.

Полтавський ДПУ імені В.Г. Короленка

Перед людством стоїть багато екологічних проблем, які не мають технічного вирішення. Ці проблеми можна вирішити, лише фундаментально змінивши людські цінності. До таких нових людських цінностей можна віднести визнання прав природи, навчитись поважати які вже прийшла пора.

Права природи – це конкретизовані норми справедливих відносин людини до природи. Права природи – це етична ідея, а не факт, не річ [1].

Тож, на нашу думку, щоб осмислити дану етичну ідею необхідно цілеспрямовано та системно формувати у школярів екологічне мислення, свідомість, культуру в процесі вивчення природничих дисциплін. Бо вони значною мірою сприятимуть забезпеченню глибокого розуміння учнями основних аспектів природоохоронної діяльності, змінюватимуть відношення до природи з утилітарного до етичного.

Завдання шкільного екологічного виховання полягає в тому, щоб найбільш повно поєднати суспільну необхідність збереження природи і інтереси школярів. При розробці теоретичних аспектів екологічного виховання суттєво буде відмітити основні принципи, на яких воно ґрунтується:

Єдність пізнання, переживання, діяльності.

Цей, принцип відображає глибокий взаємозв'язок інтелекту, почуттів і діяльності в процесі становлення і розвитку відповідального відношення особистості до оточуючого середовища. Принцип достатньо повно реалізується при впровадженні елементів народної екології в навчально – виховний процес. Погляди і переконання людини формуються